

Γιατί το Hollywood γυρνάει την συνέχεια των “Napster Wars”;

του Cory Doctorow

(Δημοσιεύθηκε αρχικά στο *InformationWeek*, 14 Αυγούστου 2007)

Το Hollywood αγαπάει τις συνέχειες -- είναι ένα σίγουρο στοιχείο, γενικά, αρκεί να συνεχίζεις μία επιτυχία. Αλλά θα έπρεπε να είσαι τρελός για να γυρίσεις την συνέχεια μίας καταστροφικής αποτυχίας -- ας πούμε, του “The Adventures of Pluto Nash” ή του “Town and Country”.¹

Όμως, όσο αποτυχημένο και αν ήταν το Pluto Nash, ήταν πρακτικά ανώδυνο σε σύγκριση με την καταστροφή του Napster. Εκείνο το ναυάγιο έγινε έξι χρόνια πριν, όταν η μουσική βιομηχανία κατάφερε να κλείσει την πρωτοπόρο υπηρεσία file-sharing και δεν διαφαίνεται κανένα σημάδι ανάκαμψης.

Το καταστροφικό με το Napster δεν ήταν ότι υπήρξε, αλλά ότι η μουσική βιομηχανία κατάφερε να το κλείσει.

Το Napster είχε ένα φιλικό-για-την-βιομηχανία επιχειρηματικό μοντέλο: συγκέντρωσε επιχειρηματικά κεφάλαια, ξεκίνησε να χρεώνει για πρόσβαση στην υπηρεσία και στην συνέχεια πλήρωσε δις δολάρια στις δισκογραφικές με αντάλλαγμα τις άδειες για τα έργα τους. Ναι, ξεκίνησαν αυτό το πλάνο χωρίς την άδεια των δισκογραφικών, αλλά αυτό δεν είναι και τόσο ασυνήθιστο. Οι ίδιες οι δισκογραφικές ακολούθησαν το ίδιο μοντέλο πριν από εκατό χρόνια, όταν ξεκίνησαν να ηχογραφούν παρτιτούρες χωρίς άδεια, συγκέντρωσαν κεφάλαια, μάζεψαν κέρδη και τότε ασχολήθηκαν να κάνουν μία συμφωνία για να πληρώνουν τους συνθέτες για τα έργα πάνω στα οποία έχτισαν τις περιουσίες τους.

Το σχέδιο του Napster ήταν εφικτό. Είχε την ταχύτερα υιοθετούμενη τεχνολογία στην ιστορία, συγκεντρώνοντας 52.000.000 χρήστες σε 18 μήνες -- περισσότερους από όσους είχαν ψηφίσει για οποιονδήποτε υποψήφιο στις προηγούμενες προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ! -- και ανακάλυπτε μέσω ερευνών ότι ένα σημαντικό ποσοστό τους θα πλήρωνε με χαρά \$10 με \$15 τον μήνα για την υπηρεσία. Επιπλέον, η αρχιτεκτονική του Napster

1 (Σ.τ.Μ.) Το “The Adventures of Pluto Nash” (2002) κόστισε περίπου 120 εκ. δολάρια και έφερε έσοδα περίπου 7 εκ. δολάρια. Ο ίδιος ο πρωταγωνιστής, Eddie Murphy, είπε σε συνέντευξή του “γνωρίζω 2 ή 3 άτομα που τους άρεσε η ταινία” (βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/The_Adventures_of_Pluto_Nash). Αντίστοιχη ήταν και η περίπτωση της κωμωδίας “Town And Country” (2001) που αποσύρθηκε από τις αίθουσες μέσα σε 4 εβδομάδες και θεωρήθηκε η μεγαλύτερη μέχρι τότε εμπορική αποτυχία.

περιλάμβανε και την δικλείδα ασφαλείας που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να αποκλείσει τους χρήστες που δεν θα πλήρωναν.

Η μουσική βιομηχανία αρνήθηκε να συμφωνήσει. Αντί για αυτό, κατέφυγε σε μηνύσεις που γονάτισαν το Napster. Η Bertelsmann εξαγόρασε το Napster λίγο πριν την βέβαια χρεοκοπία του, μία τακτική που ακολουθήθηκε και από άλλους γίγαντες της μουσικής βιομηχανίας, όπως η Universal που έσυρε το MP3.com στα δικαστήρια και μετά αγόρασε τα υπολείμματά του κοψοχρονιά για να το λειτουργήσει απλά ως ένα εσωτερικό project.

Στην συνέχεια, οι δισκογραφικές είχαν μία ήσυχη μέρα: πρακτικά κάθε ανεξάρτητα χρηματοδοτούμενη εταιρεία P2P κατέρρευσε και εκατομμύρια δολάρια από τα τεχνολογικά venture capitals κατέληξαν από το Sand Hill Road στα μέλη της RIAA, μέσω των εταιρειών P2P και των δικαστηρίων.

Αλλά οι δισκογραφικές δεν ήταν προετοιμασμένες να αντικαταστήσουν αυτές τις υπηρεσίες με εξίσου ελκυστικές εναλλακτικές. Αντίθετα, τοποθετήθηκαν σε υποδεέστερα υποκατάστατα, όπως το PressPlay, με περιορισμένο κατάλογο, υψηλές τιμές και τεχνολογίες αποτροπής της αντιγραφής (διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων ή digital rights management ή DRM) που απομάκρυναν τους χρήστες κατά εκατομμύρια, αντιμετωπίζοντάς τους ως εγκληματίες αντί για πελάτες. Αυτές οι ανώριμες προσπάθειες έκαναν ανεπίτευτη ζημιά στις δισκογραφικές.

Απλά δείτε την Sony: θα έπρεπε να είναι στην κορυφή. Παράγει μερικές από τις καλύτερα σχεδιασμένες ηλεκτρονικές συσκευές στον κόσμο. Είναι ιδιοκτήτης μίας από τις μεγαλύτερες δισκογραφικές στον κόσμο. Η συνέργεια θα έπρεπε να είναι απίστευτη. Το τμήμα των ηλεκτρονικών θα σχεδίαζε τα walkman, το τμήμα μουσικής θα φρόντιζε για τον κατάλογο και το μάρκετινγκ θα τα μοσχοπουλούσε.

Γνωρίζετε το ανέκδοτο με την Ευρωπαϊκή κόλαση; Όπου οι μάγισσες είναι Άγγλοι, οι εραστές Γερμανοί, οι αστυνομικοί Ιταλοί και το κράτος διοικείται από Γάλλους; Ε, με την Sony, έμοιαζε λες και το μουσικό τμήμα σχεδίαζε τα walkman, το μάρκετινγκ ήταν υπεύθυνο για τον κατάλογο και το τμήμα των ηλεκτρονικών για τις πωλήσεις. Οι φορητοί players της Sony -- το MusicClip και άλλοι -- ήταν τόσο σκακατεμένοι από τις τεχνολογίες αποτροπής της αντιγραφής που δεν μπορούσαν να παίξουν ούτε MP3 και οι διαθέσιμες μουσικές επιλογές στις υπηρεσίες της Sony, σαν το PressPlay ήταν άοσμες, ακριβές και εξίσου

2 (Σ.τ.Μ) Το Sand Hill Road, στο Menlo Park της Καλιφόρνια, είναι γνωστό για τα πολυάριθμα venture capitals που έχουν εκεί τα γραφεία τους.

περιορισμένες. Τώρα πια, η Sony δεν είναι καν όνομα στην αγορά φορητού ήχου -- το σημερινό walkman είναι το iPod.

Βέβαια, η Sony έχει ακόμη μία δισκογραφική -- για την ώρα. Αλλά οι πωλήσεις πέφτουν και η εταιρεία ταλαιπωρείται ακόμα από το φιάσκο του "rootkit", το 2005, όταν εκούσια μόλυνε οκτώ εκατομμύρια μουσικά CD με το εργαλείο "rootkit" που χρησιμοποιούν οι χάκερς, εκθέτοντας σε κίνδυνο περισσότερα από 500.000 δίκτυα υπολογιστών στις ΗΠΑ, μεταξύ των οποίων κάποια στρατιωτικά και κυβερνητικά, και όλα αυτά σε μία (αποτυχημένη) απόπειρα να σταματήσει την αντιγραφή των CD της.

Το κοινό δεν ήταν διατεθειμένο να περιμένει πότε η Sony και οι υπόλοιποι θα ξυπνήσουν και θα προσφέρουν μία υπηρεσία που θα ήταν τόσο ελκυστική, ενδιαφέρουσα και πολύπλευρη όσο το Napster. Αντί για αυτό μετανάστευσε μαζί με μία νέα γενιά υπηρεσιών όπως το Kazaa και τα διάφορα δίκτυα Gnutella. Το επιχειρηματικό μοντέλο του Kazaa ήταν να στηθεί ως offshore στο μικρό νησάκι Βανατού της Πολυνησίας και να περιλάβει spyware στο λογισμικό του, βγάζοντας κέρδη από τους απατεώνες του spyware. Το Kazaa δεν είχε στόχο να πληρώνει δις για άδειες χρήσης στην μουσική βιομηχανία -- χρησιμοποίησε το διεθνές νομικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα για να γρυλίζει απειλητικά στα μέλη της RIAA επί μισή δεκαετία τρελής κερδοφορίας. Η εταιρεία τελικά διαλύθηκε, αλλά οι δημιουργοί της συνέχισαν και αργότερα ίδρυσαν το Skype και το Joost.

Στο μεταξύ, δεκάδες άλλες υπηρεσίες ξεπήδησαν για να καλύψουν το κενό του Kazaa -- το AllofMP3, το διαβόητο ρωσικό site, έβαλε λουκέτο μόνο μετά την παρέμβαση του Αντιπροσώπου Εμπορίου των ΗΠΑ και του WTO και αναγεννήθηκε πρακτικά την επόμενη μέρα κάτω από νέο όνομα.

Πάνε οκτώ χρόνια από τότε που ο Sean Fanning δημιούργησε το Napster στο δωμάτιό του, στην εστία του πανεπιστημίου του. Οκτώ χρόνια αργότερα δεν υπάρχει έστω και μία εξουσιοδοτημένη υπηρεσία που να μπορεί να συγκριθεί με το αυθεντικό Napster. Οι πωλήσεις δίσκων πέφτουν κάθε χρόνο και οι πωλήσεις ψηφιακής μουσικής δεν καλύπτουν το κενό. Η μουσική βιομηχανία συρρικνώθηκε σε τέσσερις κυρίως εταιρίες και σύντομα μπορεί σε τρεις αν η EMI μπορέσει να λάβει άδεια από τις ρυθμιστικές αρχές για να βγει στο σφυρί.

Το σχέδιο "μήνυσέ τους όλους και ο Θεός βοηθός" ήταν μία αποτυχία για το box office, μία αποτυχία για το οικιακό βίντεο, μία αποτυχία στις αγορές εκτός συνόρων. Γιατί το Hollywood γυρνάει το "No 2";

* * *

Το YouTube του 2007, έχει εντυπωσιακή ομοιότητα με το

Napster του 2001. Ιδρύθηκε από δύο νεαρούς σε ένα γκαράζ, εκτοξεύθηκε σε δημοφιλία, συγκέντρωσε εντυπωσιακά κεφάλαια από ένα γίγαντα με βαθιές τσέπες. Το επιχειρηματικό του μοντέλο; Να μετατρέψει την δημοφιλία σε δολάρια και να προσφέρει μερίδιό τους στους κατόχους των πνευματικών δικαιωμάτων των έργων που χρησιμοποιεί. Στο παρελθόν, αυτό ήταν ένα καλό πλάνο: οι πάροχοι καλωδιακής τηλεόρασης έγιναν πλούσιοι αναμεταδίδοντας εκπομπές χωρίς άδεια και όταν έγιναν εμπορικά επιτυχημένοι κάθισαν στο τραπέζι για να διαπραγματευτούν πόσο θα πληρώνουν για αυτά τα copyrights (ακριβώς όπως οι δισκογραφικές διαπραγματεύτηκαν με τους συνθέτες αφού έγιναν πλούσιες πουλώντας δίσκους με τις συνθέσεις τους).

Το YouTube του '07 έχει άλλη μία ομοιότητα με το Napster του '01: δέχεται μηνύσεις από εταιρείες του χώρου της ψυχαγωγίας.

Μόνο που αυτή την φορά, δεν είναι (μόνο) η μουσική βιομηχανία. Σταθμοί, κινηματογραφικά στούντιο, οποιοσδήποτε δημιουργεί βίντεο ή ήχο μπαίνει στο παιχνίδι. Πριν από λίγο καιρό συνάντησα ένα εργαζόμενο στο NBC που μου είπε ότι θεωρούσε πως μία σκληρή καταδικαστική απόφαση θα έστελνε ένα μήνυμα στην βιομηχανία τεχνολογίας να μην ξαναεμπλακεί σε τέτοιου είδους υπηρεσίες.

Ας ελπίσουμε ότι κάνει λάθος. Η Google -- ιδιοκτήτρια του YouTube -- είναι μία ενήλικη εταιρεία, κάτι ασυνήθιστο σε μία τεχνολογική βιομηχανία γεμάτη από εταιρικούς έφηβους. Έχει πολύ χρήμα και ενδιαφέρεται σοβαρά να το διατηρήσει. Θέλει να καθίσει, μαζί με τους κατόχους δικαιωμάτων εικόνας και ήχου και να κάνει συμφωνίες. Έξι χρόνια μετά την απόφαση για το Napster, αυτού του είδους η διάθεση σπανίζει.

Οι περισσότερες από τις "εταιρείες" τεχνολογίας με ενδιαφέρον να εμπορευματοποιήσουν τον ήχο και την εικόνα μέσω Internet δεν έχουν κανένα ενδιαφέρον να συζητήσουν με τα στούντιο. Είτε είναι νεφελώδη project ανοικτού λογισμικού (όπως το myhttv, ένα δωρεάν σούπερ-TiVo που πηδάει τις διαφημίσεις, κατεβάζει μέσω internet και διαμοιράζει βίντεο και είναι ορθάνοιχτο σε οποιοδήποτε ενδιαφέρεται να το τροποποιήσει και να το βελτιώσει), πολιτικά υποκινούμενοι αναρχικοί (όπως το ThePirateBay, ένας σουηδικός BitTorrent tracker που έχει mirrors σε τρεις χώρες με ασύμβατα νομικά συστήματα, όπου και απαντά στις κοινοποιήσεις των δικηγόρων γράφοντας σαρκαστικές και προκλητικές επιστολές που δημοσιοποιεί online) ή κανονικούς απατεώνες όπως οι λαθρέμποροι που χρησιμοποιούν P2P για να ξεκινήσουν επιχειρήσεις παραχάραξης DVD.

Δεν είναι μόνο το YouTube. Το TiVo, ο πρωτοπόρος των personal video recorders, αισθάνεται την πίεση από τους συστηματικούς αποκλεισμούς από την ψηφιακή καλωδιακή και δορυφορική αγορά. Οι προσπάθειές του

να προσθέσει μία ελεγχόμενη TiVoToGo υπηρεσία έγιναν αντικείμενο επίθεσης από τους κατόχους δικαιωμάτων που πολέμησαν στο FCC για να τις μπλοκάρουν. Οι πάροχοι καλωδιακής/δορυφορικής τηλεόρασης και τα στούντιο θα προτιμούσαν πολύ περισσότερο την μετάβαση του κοινού στα PVR που έρχονται πακέτο μαζί με τις τηλεοπτικές υπηρεσίες.

Αυτά τα “κουτιά” ανήκουν στις εταιρείες καλωδιακής/δορυφορικής τηλεόρασης, οι οποίες και έχουν απόλυτο έλεγχο πάνω τους. Η Time-Warner είναι γνωστό ότι έχει διαγράψει εξ αποστάσεως αποθηκευμένα επεισόδια από εκπομπές, λίγο πριν εμφανιστούν στην αγορά ως DVD και πολλοί πάροχοι έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν “σήμανση” που υποδεικνύει στις συσκευές αυτές να μην επιτρέπουν το fast forward ή ακόμη και να αποτρέπουν την εγγραφή εντελώς.

Ο λόγος που το YouTube και το TiVo είναι πιο δημοφιλή από το ThePirateBay και το myhtn είναι ότι αποτελούν τον ευκολότερο τρόπο για να κάνει το κοινό αυτό που θέλει -- το βίντεο που θέλει, με τον τρόπο που το θέλει. Χρησιμοποιούμε αυτές τις υπηρεσίες γιατί μοιάζουν με το αυθεντικό Napster: εύκολες, καλοσχεδιασμένες, λειτουργικές.

Αλλά αν η βιομηχανία της ψυχαγωγίας βγάλει εκτός αυτούς τους παίκτες, το ThePirateBay και το myhtn είναι εκεί, έτοιμα να μας καλωσορίσουν με ανοικτές αγγάλες. Το ThePirateBay έχει ήδη ανακοινώσει ένα ανταγωνιστή του YouTube που θα λειτουργεί μέσα από browser και χωρίς plugins. Πολλοί επιχειρηματίες ψάχνουν να κάνουν πιο εύκολη την διαδικασία για να φτιάξει κανείς την δική του συσκευή myhtn. Ο μόνος λόγος που τα εμπόδια για το ThePirateBay και το myhtn υπάρχουν ακόμη είναι ότι δεν αξίζει τον κόπο κανενός να επενδύσει στο να απλοποιηθούν. Αλλά με το που οι νόμιμοι ανταγωνιστές τους κλείσουν, έχετε το νου σας.

Το θέμα είναι ότι το κοινό δεν θέλει ελεγχόμενες υπηρεσίες με περιορισμένες ελευθερίες. Δεν θέλουμε να βρεθούμε με αποδεκτές συσκευές που επιτρέπουν αποδεκτές χρήσεις. Δεν θελήσαμε ποτέ ως τώρα -- είμαστε τα πνευματικά τέκνα των πελατών των “παράνομων” δίσκων και της “παράνομης” καλωδιακής τηλεόρασης. Η ζήτηση δεν θα εξαφανιστεί.

Δεν υπάρχει καμία καλή δικαιολογία για να γυριστεί η δεύτερη συνέχεια των “Napster Wars”. Την είδαμε αυτή την ταινία. Ξέρουμε πως τελειώνει. Κάθε Χριστούγεννα διαβάζουμε άρθρα για το πώς αυτά ήταν τα χειρότερα Χριστούγεννα για τις πωλήσεις CD. Ξέρετε κάτι; Οι πωλήσεις CD δεν θα βελτιωθούν ποτέ. Τα CD έχουν γίνει ξεπερασμένα για διανομή μέσω internet -- και η μουσική βιομηχανία έχει κλειδωθεί έξω από τα μόνα επικερδή, δημοφιλή συστήματα διανομής μουσικής που έχουμε μέχρι στιγμής εφεύρει.

Εταιρείες όπως οι Google/YouTube και TiVo σπανίζουν: εταιρείες τεχνολογίας που να θέλουν να κάνουν συμφωνίες. Πρέπει η βιομηχανία της ψυχαγωγίας να τις διαφυλάξει και όχι να τις μηνύει.

(Ευχαριστώ τον Bruce Nash και το The-Numbers.com για την βοήθειά τους στην έρευνα για αυτό το άρθρο)

(Σ.τ.Μ.) Σχετικά με αυτό το κείμενο:

Το άρθρο αυτό γράφτηκε από τον Cory Doctorow, <http://craphound.com/>.

Δημοσιεύθηκε αρχικά στο InformationWeek, στις 14 Αυγούστου 2007, με τίτλο “Why Is Hollywood Making A Sequel To The Napster Wars?”.

Το άρθρο στην αρχική του μορφή, στα αγγλικά, περιλαμβάνεται στο βιβλίο “CONTENT: Selected Essays on Technology, Creativity, Copyright and the Future of the Future”. Διατίθεται κάτω από άδεια Creative Commons Attribution Share Alike Non-Commercial. Περισσότερες πληροφορίες για το βιβλίο μπορείτε να βρείτε στην σελίδα <http://craphound.com/content/>

Η μετάφρασή του στα Ελληνικά έγινε από τον Παναγιώτη Βρυώνη, τον Αύγουστο του 2009. Μπορείτε να το βρείτε, σε διάφορες μορφές, στην σελίδα <http://vrypan.net/longtxt/>. Η μετάφραση διατίθεται με την άδεια Creative Commons Attribution Share Alike Non-Commercial.